

УДК 351.85:342.7]:796.035(477)
DOI: 10.31673/2786-7412.2026.025510

Валентин МУЖАНОВСЬКИЙ

аспірант кафедри публічної політики
Навчально-наукового інституту публічного управління та державної служби
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
ORCID ID: 0009-0006-7791-8081

Valentyn MUZHANOVSKYI

PhD student at the Department of Public Policy
Institute of Public Administration and Civil Service
Taras Shevchenko National University of Kyiv
ORCID ID: 0009-0006-7791-8081

**НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
РОЗВИТКУ ОЗДОРОВЧОЇ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ НАСЕЛЕННЯ**

**REGULATORY AND LEGAL SUPPORT
OF THE STATE POLICY OF UKRAINE FOR THE DEVELOPMENT OF
HEALTHY MOVEMENT ACTIVITY OF THE POPULATION**

Анотація. Аналізу нормативно-правових документів, щодо правових засад формування і розвитку фізичної культури, масовому спорту і оздоровчої рухової активності громадян в сучасних умовах України присвячена ця стаття.

Першим кроком у нормативно-правовому забезпеченні державної політики України в сфері розвитку оздоровчої рухової активності населення стало ухвалення у 1993 році Закону України «Про фізичну культуру і спорт», і далі – в поточній редакції 27.12.2025, який заклав основи правового регулювання галузі, включаючи поняття «фізичне виховання», «масовий спорт», «оздоровча рухова активність населення».

Окремо, в Основних положеннях Стратегії розвитку фізичної культури та розвитку оздоровчої рухової активності населення на період до 2028 року визначено великий комплекс проблем, які вимагають термінового вирішення.

Визначено, що проблемами, що потребують розв'язання у сфері оздоровчої рухової активності населення за напрямом «Фізично активна нація», є – недосконала система взаємовідносин між державою та іншими суб'єктами сфери, що перешкоджає популяризації фізичної культури і спорту. Причинами виникнення проблеми є нерегульованість на законодавчому рівні механізму здійснення контролю за кваліфікацією кадрів у фітнес-індустрії, відносин меценатства та інвестицій у сфері фізичної культури і спорту, недостатня кількість інформаційно-соціальних кампаній, спрямованих на популяризацію спорту, мотиваційних презентацій масового спорту та спорту вищих досягнень, недостатній рівень інформування суспільства про перспективи та привабливість спортивної кар'єри, що зменшує мотивацію населення до систематичних занять фізичною культурою і спортом.

У статті аналізуються державні та громадянські ініціативи в сфері оздоровчої рухової активності громадян. Такими ініціатива та соціальними проектами виступають:

- «Активні парки – локації здорової України», в якому започатковано нові форми залучення різних груп населення, у тому числі осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю, внутрішньо переміщених осіб, ветеранів війни та членів їх сімей, до оздоровчої рухової активності у місцях масового відпочинку, зокрема: формування та облаштування пішохідних, велосипедних та інших видів маршрутів; організація та проведення всеукраїнських та місцевих фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів;
- Загальнодержавний проєкт «Спорт для всіх» – збільшення кількості загальнодоступних спортивних заходів, модернізації системи фізичного виховання в навчальних закладах із залученням популярних видів спорту та посиленням медико-педагогічного контролю тощо;
- Стратегія розвитку міста Києва до 2027 року в частині «Здоровий киянин», важливим завданням, яке ставить перед собою влада Києва, – формування політики в сфері розвитку фізичної культури і спорту, визначення шляхів з інтеграції спорту в повсякденне життя, забезпечення належних умов для розвитку системи закладів фізичної культури і спорту, формування у населення культури здорового способу життя.

Отже, констатується в статті, законодавча база щодо розвитку фізкультури та масового спорту, оздоровчої рухової активності громадян, а також організації фізкультурно-оздоровчих та спортивно-масових заходів для різних груп населення певною мірою сформована.

Ключові слова: державна політика в сфері оздоровчої рухової активності громадян, здоровий спосіб життя, фізична культура та спорт, масовий спорт.

Abstract. This article is devoted to the analysis of regulatory and legal documents on the legal foundations of the formation and development of physical culture, mass sports and recreational physical activity of citizens in modern conditions of Ukraine.

The first step in the regulatory and legal support of the state policy of Ukraine in the field of the development of recreational physical activity of the population was the adoption in 1993 of the Law of Ukraine «On Physical Culture and Sports», and further - in the current version on 12/27/2025, which laid the foundations of legal regulation of the industry, including the concepts of «physical education», «mass sports», «recreational physical activity of the population».

Separately, the Basic Provisions of the Strategy for the Development of Physical Culture and the Development of Recreational Physical Activity of the Population for the Period Until 2028 identify a large set of problems that require urgent resolution. It was determined that the problems that need to be solved in the field of health-improving physical activity of the population» in the direction of «Physically active nation» are: - an imperfect system of relations between the state and other subjects of the sphere, which prevents the popularization of physical culture and sports.

The causes of the problem are the lack of regulation at the legislative level of the mechanism for exercising control over the qualifications of personnel in the fitness industry, patronage relations and investments in the field of physical culture and sports, an insufficient number of information and social campaigns aimed at popularizing sports,

motivational presentations of mass sports and sports of higher achievements, an insufficient level of informing society about the prospects and attractiveness of a sports career, which reduces the motivation of the population to systematically engage in physical culture and sports. The article analyzes state and civil initiatives in the field of health-improving physical activity of citizens. Such initiatives and social projects are:

- «Active Parks – Locations of Healthy Ukraine», which has initiated new forms of involving various population groups, including people with disabilities, children with disabilities, internally displaced persons, war veterans and their family members, in recreational physical activity in places of mass recreation, in particular: formation and arrangement of pedestrian, bicycle and other types of routes; organization and holding of all-Ukrainian and local physical culture, health and sports events;*
- The national project «Sport for All» – an increase in the number of publicly available sports events, modernization of the physical education system in educational institutions with the involvement of popular sports and strengthening medical and pedagogical control, etc.;*
- The Strategy for the Development of the City of Kyiv until 2027 in the section «Healthy Kyiv Citizen», an important task set by the Kyiv authorities – the formation of a policy in the field of physical culture and sports development, identification of ways to integrate sports into everydaylife, ensuring appropriate conditions for the development of the system of physical culture and sports institutions, the formation of a culture of a healthy lifestyle among the population.*

Thus, the article states that the legislative framework for the development of physical culture and mass sports, recreational physical activity of citizens, as well as the organization of physical culture and recreational and sports and mass events for various population groups has been formed to a certain extent.

Keywords: *state policy in the field of recreational physical activity of citizens, healthy lifestyle, physical culture and sports, mass sports.*

Постановка проблеми. Державна політика у сфері фізичної культури та спорту, розвитку оздоровчої рухової активності (ОРА) населення базується на визнанні їх пріоритетом у гуманітарній політиці, важливим чинником всебічного розвитку особистості, формування здорового способу життя, патріотизму та позитивного міжнародного іміджу країни.

При всіх труднощах соціально-економічного розвитку України, повномасштабною війною з російським агресором, здоров'я особи сприймається як одна з найбільш значущих нематеріальних цінностей держави.

У сучасному суспільстві дедалі більшої актуальності набуває проблема збереження та зміцнення здоров'я населення, адже, лише здорова активна нація може демонструвати високі темпи зростання економіки та бути конкурентоздатною на світових ринках. У цьому контексті особливого значення набуває оздоровча рухова активність, яка поєднує у собі оздоровчі, профілактичні та відновлювальні аспекти фізичної культури.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання державної підтримки масового спорту, фізичної культури і її складової у сфері розвитку оздоровчої рухової активності населення останнім часом привертають увагу все більшої кількості вчених. Зокрема, у свої працях особливості державного регулювання сфери фізичної культури та спорту вивчали Н. Борецька [1], Проблеми розвитку

фізичної рекреації досліджено в наукових розвідках Є. Приступи [2] та М. Прилуцького [3]. М. Гакман [4] вважає, що залучення населення до активної спортивно-оздоровчої діяльності впливає на культурний рівень (як соціальна норма та значуща суспільна цінність; суспільний (як реалізація цієї цінності через інститути суспільства), індивідуальний (як свідомо обраний орієнтир особистості)). Загальні питання організаційно-правових засад рухової активності людини вивчають вітчизняні науковці І. Степанова та Є. Федоренко [5], О. Живиця [6]. Все більше науковців досліджують проблеми формування та розвитку державної політики в сфері фізичної культури та спорту, оздоровчої рухової активності населення [7, с. 21-24].

Водночас, дослідження формування новітніх напрямів державної політики в сфері оздоровчої рухової активності населення проводяться недостатньо активно, в ній має місце ще немало «темних плям».

Мета дослідження – проаналізувати стан нормативно-правового забезпечення державної політики України в сфері розвитку оздоровчої рухової активності населення та надати рекомендації щодо формування в суспільстві моди на здоровий спосіб життя, збільшення кількості громадян, які охоплені регулярною руховою активністю, створення умов для розвитку сучасної і доступної спортивно-оздоровчої інфраструктури, організації змістовного дозвілля.

Виклад основного матеріалу. Міжнародний рівень нормативно-правової основи державної політики в сфері фізичної культури та ОРА в Україні ґрунтується на тому, що Україна є учасницею низки міжнародних конвенцій і угод, які відображають відповідні загальновизнані міжнародні принципи і стандарти.

До них можемо віднести, зокрема, Міжнародну хартію фізичного виховання, фізичної активності та спорту (1978 р.) [8], в якій Генеральна конференція ЮНЕСКО «визнаючи, що фізичне виховання, фізична активність та спорт здатні забезпечити широкий спектр особистих та суспільних благ, таких як здоров'я, соціально-економічний розвиток, розширення можливостей молоді, примирення та мир, проголошує цю Міжнародну хартію, що пропонує використовувати фізичне виховання, фізичну активність та спорт на користь розвитку людини, та закликає всіх, зокрема уряди, міжурядові, спортивні та неурядові організації, бізнес-спільноту, засоби масової інформації, працівники освіти, дослідників, фахівців у галузі спорту та волонтерів, спортсменів-учасників та їхній допоміжний персонал, суддів, сім'ї, а також глядачів керуватися положеннями цієї Хартії та поширювати її, щоб її принципи отримали практичне втілення на користь всього людства [9].

Окремо, необхідно наголосити на тому, що міжнародні акти у сфері фізичної культури та спорту встановлюють універсальні принципи та етичні стандарти, що слугують орієнтиром для національних політик, підкреслюють його важливість для здоров'я, інклюзивності та соціального розвитку, а також закликають до боротьби з негативними явищами в цій сфері. Так, статтею 3 Конституції України «здоров'я людини, як і її життя, особиста честь і гідність, недоторканність та безпека, визначене найвищою соціальною цінністю» [10].

Згідно із статтею 49 Конституції України кожен має право на охорону здоров'я. У статті 3 Основ законодавства України про охорону здоров'я, що після Конституції є другим за юридичною вагою правовим актом у цій сфері, здоров'я визначається як стан повного фізичного, душевного і соціального благополуччя, а не тільки відсутність хвороб і фізичних дефектів» [11].

Більш того, Конституція України визначає, що ...» кожен має право на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування» (ст. 49) [10] та відносить право на охорону здоров'я до основних конституційних прав людини. Відповідно до даної статті держава зобов'язана не лише гарантувати право на здоров'я, але й активностворювати умови для його реалізації у сфері фізичної культури та спорту, розвитку оздоровчої рухової активності (ОРА) населення шляхом фінансування, розвитку інфраструктури, а також через турботу про профілактику та загальне благополуччя населення.

Базовими нормативно-правовими документами для сфери фізичної культури і спорту щодо формування здорового способу життя, розвитку оздоровчої рухової активності населення набули наступні Закони України:

Закон України «Про фізичну культуру і спорт» [12];

Державна цільова соціальна програма розвитку фізичної культури і спорту на період до 2020 року [13];

Національна стратегія з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року «Рухова активність – здоровий спосіб життя – здорова нація» [14].

І, хоча в цих базових документах України, ми не знаходимо конкретних посилок на розвиток оздоровчої рухової активності населення втім, головним меседжем стала констатація факту про необхідність формування у суспільстві умов до оздоровчої рухової активності та здорового способу життя громадян як найвищої соціальної цінності в державі.

Закон України «Про фізичну культуру і спорт» від 24 грудня 1993 р., № 3808-XII [15] визначив, що державна політика у сфері фізичної культури і спорту ґрунтується на засадах, серед яких: визнання фізичної культури і спорту як пріоритетного напрямку гуманітарної політики держави; визнання фізичної культури як важливого чинника всебічного розвитку особистості та формування здорового способу життя; визнання спорту як важливого чинника досягнення фізичної та духовної досконалості людини, формування патріотичних почуттів у громадян та позитивного міжнародного іміджу держави; забезпечення гуманістичної спрямованості та пріоритету загальнолюдських цінностей; забезпечення дотримання державних соціальних стандартів у сфері фізичної культури і спорту.

І ключовим документом, що визначав політику держави на період до 2025 року, стала «Національна стратегія з оздоровчої рухової активності в Україні» на період до 2025 року «Рухова активність – здоровий спосіб життя – здорова нація», затверджена Указом Президента України від 09.02.2016 № 42/2016 [14].

Починаючи з другої половини ХХ століття, наголошувалося в документі, «посилюється роль оздоровчої рухової активності, що зумовлена такими факторами [14]:

- необхідність впровадження ефективних механізмів профілактики хронічних неінфекційних захворювань, що стали основною причиною передчасної смертності людей;
- посилення негативного впливу на здоров'я людини внаслідок зменшення обсягу та інтенсивності рухової активності через впровадження автоматизованого виробництва, збільшення частки розумової праці у структурі трудової діяльності, а також через підвищення комфортності

транспортних засобів, удосконалення побутової техніки, розвиток сфери комунальних послуг тощо;

- низький рівень залучення осіб до спеціально організованої рухової активності (спортом до другої половини ХХ століття здебільшого займалися лише юнаки та молоді чоловіки, а жінки, інваліди, пенсіонери, соціально незахищені громадяни були позбавлені такої можливості, що суперечило загальним тенденціям розвитку цивілізації та не відповідало основним положенням Загальної декларації прав людини);
- наявністю результатів наукових досліджень, які обґрунтовують ефективність використання рухової активності для підвищення функціональних та фізичних показників і профілактики низки захворювань у людей».

Таким чином, метою Національної стратегії стало формування у суспільстві умов до оздоровчої рухової активності та здорового способу життя для формування здоров'я громадян як найвищої соціальної цінності в державі».

Для досягнення поставленої мети передбачається скоординована робота всіх учасників правових відносин в цій сфері через Координаційні ради, розроблення конкретних рекомендацій щодо обсягів та видів рухової активності для різних вікових груп, а також створення комплексу показників для оцінки фізичного здоров'я населення. Стратегія також фокусується на формуванні доступної та сучасної спортивної інфраструктури, упорядкуванні центрів «Спорт для всіх», збільшенні кількості загальнодоступних спортивних заходів, модернізації системи фізичного виховання в навчальних закладах із залученням популярних видів спорту та посиленням медико-педагогічного контролю.

Національна стратегія, окрім важливих завдань, які поставили перед державою щодо розвитку оздоровчої рухової активності населення, констатувала, що в Україні до ХХІ століття не спостерігався значний прогрес в питаннях залучення населення до оздоровчої рухової активності. За офіційною статистикою, кількість так званих фізкультурників традиційно завищувалася для демонстрації переваг панівної ідеології та турботи про «будівників комунізму». Удаване зростання кількості залучених до спортивних занять громадян ніколи не відповідало рівню здоров'я населення в країні.

Більш того, у 90-х роках ХХ ст., недостатній рівень організованої рухової активності населення був спричинений анахронічною методологією вітчизняної системи фізичного виховання різних груп населення; недоліками нормативно-правового та організаційно-управлінського характеру; обмеженістю ресурсного забезпечення (фінансового, матеріально-технічного, кадрового, науково-методичного та інформаційно-пропагандистського); відсутністю персональної відповідальності керівників усіх рівнів за створення умов для формування здоров'я населення шляхом залучення його до здорового способу життя [там же].

Втім, аналіз вказаного документа засвідчив про певні його прогалини, як то: розмитість напрямів та шляхів реалізації Національної стратегії, нечіткість очікуваних результатів та завдань тощо.

Всі ці недоліки Національної стратегії стали основним мотивом для Президента України, визнати Указ від 9 лютого 2016 року № 42/2016 «Про Національну стратегію з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року «Рухова активність – здоровий спосіб життя – здорова нація» таким, який втратив чинність. (Указ втратив чинність на підставі Указу Президента України № 300/2021 від 21.07.2021) [15].

Певною мірою, цей прорахунок на шляху формування здорової, рухливо активної нації, стало прийняття у 2020 році «Стратегії розвитку фізичної культури та спорту на період до 2028 року» [16].

Цей документ визначає напрям розвитку фізичної культури і спорту України на наступні вісім років та поділяється на три етапи:

- перший етап 2020 – 2022 рр. – визначення власних шляхів та затвердження плану дій, удосконалення нормативно-правової бази;
- другий етап 2023 – 2024 рр. – реалізація плану дій та впровадження інновацій у сфері фізичної культури і спорту;
- третій етап 2024 – 2028 рр. – підвищення конкурентоздатності сфери фізичної культури і спорту України в світі.

Основні положення Стратегії розвитку фізичної культури та розвитку оздоровчої рухової активності населення на період до 2028 року розглянемо в таблиці 1.

Таблиця 1

Основні положення Стратегії розвитку фізичної культури та розвитку оздоровчої рухової активності населення на період до 2028 року

Основні завдання	Характеристика
Пріоритети	Формування в суспільстві моди на здоровий спосіб життя, збільшення кількості громадян, які охоплені регулярною руховою активністю, створення умов для розвитку сучасної і доступної спортивно-оздоровчої інфраструктури, організації змістовного дозвілля
Проблеми	Недостатній рівень пропаганди оздоровчої рухової активності, відсутність доступної спортивної інфраструктури належної якості в місцях масового відпочинку та за місцем проживання населення, недосконалість системи охорони здоров'я, низький рівень усвідомлення цінності здоров'я як власного капіталу
Мета	Полягає у формуванні у населення культури здорового способу життя, створення умов для розвитку сучасної і доступної спортивно-оздоровчої інфраструктури, збільшення кількості населення, яке регулярно займається руховою активністю
Напрямки реалізації Стратегії	фізично активна нація; спортивна інфраструктура; цифрова трансформація сфери фізичної культури і спорту; кадрове забезпечення сфери фізичної культури і спорту

Цілі Стратегії	регулярне та свідоме зайняття громадянами України фізичною культурою і спортом; спортивна інклюзивність для кожної людини, зокрема осіб з інвалідністю, в межах розгалуженої мережі спортивної інфраструктури; широке запровадження інформаційних технологій у сфері фізичної культури і спорту в умовах необхідності подолання наявних викликів в цій сфері; розбудова ефективної системи забезпечення сфери фізичної культури і спорту фахівцями відповідної кваліфікації з мотивацією до результативної роботи; забезпечення ефективної міжсекторальної взаємодії всіх зацікавлених суб'єктів сфери фізичної культури і спорту; створення сприятливих умов для інвестиційної діяльності у сфері фізичної культури і спорту дасть змогу безперешкодно та масово долучатися до рухової активності та спорту всім категоріям населення; забезпечення рухової активності населення як запобіжного засобу розвитку неінфекційних хвороб та фізкультурно-спортивної реабілітації для відновлення власної дієздатності
Очікувані результати	регулярне та свідоме зайняття фізичною активністю або спортом не менш 30 відсотками населення; впровадження вітчизняних цифрових інформаційних рішень у сферу фізичної культури і спорту, спрощення механізму взаємодії всіх суб'єктів сфери фізичної культури і спорту, створення умов для прийняття ефективних управлінських рішень

Розроблено автором на основі [16]

Окремо, в Основних положеннях Стратегії розвитку фізичної культури та оздоровчої рухової активності населення на період до 2028 року визначено великий комплекс проблем, які вимагають термінового вирішення.

Проблемами, що потребують розв'язання у сфері фізичної культури і спорту та розвитку оздоровчої рухової активності населення є [16]:

- за напрямом «Фізично активна нація» – недосконала система взаємовідносин між державою та іншими суб'єктами сфери, що перешкоджає популяризації фізичної культури і спорту. Причинами виникнення проблеми є неврегульованість на законодавчому рівні механізму здійснення контролю за кваліфікацією кадрів у фітнес-індустрії, відносин меценатства та інвестицій у сфері фізичної культури і спорту, недостатня кількість інформаційно-соціальних кампаній, спрямованих на популяризацію спорту, мотиваційних презентацій масового спорту та спорту вищих досягнень, недостатній рівень інформування суспільства про перспективи та привабливість спортивної кар'єри, що зменшує мотивацію населення до систематичних занять фізичною культурою і спортом;

- за напрямом «Спортивна інфраструктура» – відсутність привабливої і доступної інфраструктури для регулярних занять населення фізичною активністю і спортом, застаріла матеріально-технічна база комунальних та державних інфраструктурних об'єктів. Причинами виникнення проблеми є недостатня кількість спортивних споруд та місць для заняття фізичною культурою, зокрема для осіб з інвалідністю, що пов'язано з обмеженим фінансуванням будівництва об'єктів з державного та місцевих бюджетів, низький рівень суспільного попиту на будівництво сучасної спортивної інфраструктури територіальними громадами, законодавча невизначеність щодо можливості передачі спортивних інфраструктурних об'єктів в управління комерційним установам, недосконала система відносин між державою та приватним сектором економіки, відсутність ефективної системи управління інфраструктурою, недостатня кількість об'єктів спортивної інфраструктури, що відповідають міжнародним стандартам для проведення офіційних міжнародних та всеукраїнських спортивних змагань;
- за напрямом «Цифрова трансформація сфери фізичної культури і спорту» – невідповідність стану цифровізації сфери вітчизняного спорту і фізичної культури сучасним тенденціям розвитку спорту у світі та неможливість виконання актуальних завдань існуючими методами без використання інформаційних технологій. Причинами виникнення проблеми є складні бюрократичні процедури, застарілі методи та інструменти управління сферою, пов'язані з тим, що цифровізація була не на часі, низький рівень цифрової грамотності зацікавлених сторін (починаючи від державних службовців і закінчуючи командами спортивних федерацій) відсутність стратегії цифровізації спорту та архітектури цифрових проєктів як на національному, так і на місцевому рівні, відсутність інформаційних технологій щодо впровадження інновацій у сфері фізичної культури і спорту, недосконала система розподілу коштів державного бюджету за видами спорту;
- за напрямом «Кадрове забезпечення сфери фізичної культури і спорту» – відсутність умов для визначення потреб, ведення обліку, стандартизованих вимог до професій, підготовки та професійного зростання фахівців, які здійснюють заходи з фізичної культури і спорту.

Як бачимо, при всій очевидності необхідності розвитку оздоровчої рухової активності населення проблеми в цій сфері існують і, вирішувати їх потрібно оперативно та кардинально.

У якійсь мірі, проблеми, які існують в фізичній культурі, масовому спорті та оздоровчій руховій активності населення вирішила Постанова Кабінету Міністрів України від 07.04.2021 № 326 «Про затвердження Положення про соціальний проєкт «Активні парки – локації здорової України» [17]. У рамках реалізації соціального проєкту передбачалося проведення таких основних заходів: започаткування нових форм залучення різних груп населення, у тому числі осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю, внутрішньо переміщених осіб, ветеранів війни та членів їх сімей, до оздоровчої рухової активності у місцях масового відпочинку, зокрема:

- 1) формування та облаштування пішохідних, велосипедних та інших видів маршрутів;
- 2) організація та проведення всеукраїнських та місцевих фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів;
- 3) проведення різних видів рухової активності та ознайомлення з видами спорту;
- 4) проведення майстер-класів та показових виступів спортсменів з різних видів спорту;
- 5) організація та проведення культурно-розважальних програм;
- 6) організація онлайн-тренувань;
- 7) організація та проведення спортивних фестивалів, інформаційно-просвітницьких заходів, демонстрація спортивного інвентарю та обладнання для різних видів спорту та інших засобів з оздоровчої рухової активності із забезпеченням їх безоплатного прокату;
- 8) організація та проведення фестивалів вуличних культур тощо.

У Стратегії розвитку міста Києва до 2025 року також була представлена ініціатива «Здоровий киянин» [18]. Нажаль, як справедливо зазначив В. Макашов, «всій ініціативі і в стратегії в цілому нечітко прописані цілі, програми та проєкти (передбачалося, що це буде прийнято пізніше, окремо від цього документа). А сама цілісна стратегія, яка передбачає перелік напрямків і програм/проєктів була б більш оптимальною. Саме тому необхідний більш ретельний підхід до стратегії і її напрямків, в тому числі, що стосується розвитку масової фізкультури і спорту («спорту для всіх»), і оздоровчої рухової активності» [19, с. 67].

Висновок. Таким чином, можемо констатувати, що законодавча база щодо розвитку фізкультури, масового спорту, оздоровчої рухової активності, а також організація фізкультурно-оздоровчих та спортивно-масових заходів для різних груп населення хоча і має недоліки, певною мірою сформована, (її умовно можна об'єднати у три групи: нормативно-правові акти міжнародного характеру; чинне законодавство України фізкультурно-спортивної спрямованості; «lex sportiva» («м'яке спортивне право») та успішно використовується на благо громадянина, а саме:

- розвиток нових навичок, умінь, розширення кола інтересів для особистісного зростання та самореалізації;
- організації активного дозвілля як важливого елементу у реалізації державної політики у сфері фізичної культури та масового спорту для збереження здоров'я населення;
- зміцнення фізичного здоров'я;
- покращення психічного здоров'я та загального психоемоційного стану людини;
- налагодження та розширення соціальних зв'язків, покращення комунікативних навичок, зниження ризику соціальної ізоляції.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Борецька Н. О. Фізична культура і спорт як один із пріоритетних напрямків державної політики. Молодий вчений. 2018. № 11(2). С. 530–533.
2. Приступа Є. М. Фізична рекреація : навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів фізичного виховання і спорту. Львів : ЛДУФК, 2010. 447 с.
3. Прилуцький М. Сучасні технології оздоровчо-рекреаційної рухової активності. Педагогічні науки. 2019. № 73. С. 32–37.
4. Гакман А. В. Теорія та методика фізичної рекреації : навч. посіб. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 264 с.
5. Степанова І. В., Федоренко Є. О. Організаційно-методичні засади рекреаційно-оздоровчої рухової активності різних груп населення : навч. посіб. Дніпро : Інновація, 2016. 188 с.
6. Живиця О. О. Нормативно-правова основа державної політики в сфері фізичної культури та спорту. Київський часопис права. 2025. № 2. С. 213–218. DOI: <https://doi.org/10.32782/klj/2025.2.28>.
7. Державна освітня політика в сфері фізичної культури та спорту : монографія / за заг. ред. Д. О. Грицишена. Житомир : Видавничий дім «Бук-Друк», 2025. 300 с.
8. Міжнародна хартія фізичного виховання, фізичної активності та спорту. Документ 995_350. Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_350#Text (дата звернення: 16.04.2026).
9. European Sports Charter. An innovative reference text for the development of sports policy in Europe. URL: <https://www.coe.int/en/web/sport/the-european-sports-charter> (дата звернення: 16.04.2026).
10. Конституція України : Закон України від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 16.04.2026).
11. Основи законодавства України про охорону здоров'я : Закон України від 19 листоп. 1992 р. № 2801-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text> (дата звернення: 16.04.2026).
12. Про фізичну культуру і спорт : Закон України від 24 груд. 1993 р. № 3808-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12> (дата звернення: 16.04.2026).
13. Про затвердження Державної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту на період до 2020 року : постанова Кабінету Міністрів України від 01 берез. 2017 р. № 115. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/115-2017-%D0%BF> (дата звернення: 16.04.2026).
14. Національна стратегія з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року «Рухова активність – здоровий спосіб життя – здорова нація» : Указ Президента України від 09 лют. 2016 р. № 42/2016. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/42/2016#Text> (дата звернення: 16.04.2026).

15. Про визнання таким, що втратив чинність, Указу Президента України від 09 лютого 2016 року № 42 : Указ Президента України від 21 лип. 2021 р. № 300/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/300/2021#n4> (дата звернення: 16.04.2026).
16. Про затвердження Стратегії розвитку фізичної культури і спорту на період до 2028 року : постанова Кабінету Міністрів України від 04 листоп. 2020 р. № 1089. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/1089-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення: 16.04.2026).
17. Про затвердження Положення про соціальний проєкт «Активні парки – локації здорової України» : постанова Кабінету Міністрів України від 07 квіт. 2021 р. № 326. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/326-2021-%D0%BF#Text> (дата звернення: 16.04.2026).
18. Стратегія розвитку міста Києва до 2025 року (в редакції рішення Київської міської ради від 06 лип. 2017 р. № 724/2886). URL: https://dnipr-2023.kyivcity.gov.ua/files/Strategy_Kyiv2025.pdf (дата звернення: 16.04.2026).
19. Макашов В. Діяльність органів місцевого самоврядування в реалізації програм розвитку оздоровчої рухової активності населення. Аспекти публічного управління. 2021. Т. 9, № 1. С. 67–74.

REFERENCES

1. Boretska, N. O. (2018). Fizychna kultura i sport yak odyin iz priorityetnykh napriamkiv derzhavnoi polityky. *Molodyi vchenyi*, 11(2), 530–533 [In Ukrainian].
2. Prystupa, Ye. M. (2010). *Fizychna rekreatsiia*. LDUFK. [In Ukrainian].
3. Prylutskyi, M. (2019). Suchasni tekhnolohii ozdorovcho-rekreatsiinoi rukhovoï aktyvnosti. *Pedahohichni nauky*, 73, 32–37 [In Ukrainian].
4. Hakman, A. V. (2021). *Teoriia ta metodyka fizychnoi rekreatsii*. Chernivetskyi natsionalnyi universytet imeni Yu. Fedkovycha [In Ukrainian].
5. Stepanova, I. V., & Fedorenko, Ye. O. (2016). *Orhanizatsiino-metodychni zasady rekreatsiino-ozdorovchoi rukhovoï aktyvnosti riznykh hrup naselennia*. Innovatsiia [In Ukrainian].
6. Zhyvytsia, O. O. (2025). Normatyvno-pravova osnova derzhavnoi polityky v sferi fizychnoi kultury ta sportu. *Kyivskiy chasopys prava*, 2, 213–218. <https://doi.org/10.32782/klj/2025.2.28> [In Ukrainian].
7. Hrytsyshen, D. O. (Ed.). (2025). *Derzhavna osvitalia polityka v sferi fizychnoi kultury ta sportu*. Vydavnychy dim «Buk-Druk» [In Ukrainian].
8. Verkhovna Rada of Ukraine. (n.d.). *Mizhnarodna khartiia fizychnoho vykhovannia, fizychnoi aktyvnosti ta sportu*. Retrieved April 16, 2026, from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_350#Text [In Ukrainian].
9. Council of Europe. (n.d.). *European sports charter: An innovative reference text for the development of sports policy in Europe*. Retrieved April 16, 2026, from <https://www.coe.int/en/web/sport/the-european-sports-charter> [In English].
10. Verkhovna Rada of Ukraine. (1996). *Constitution of Ukraine* (Law № 254k/96-VR of June 28, 1996). Retrieved April 16, 2026, from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> [In Ukrainian].

11. Verkhovna Rada of Ukraine. (1992). *Fundamentals of the legislation of Ukraine on health care* (Law № 2801-XII of November 19, 1992). Retrieved April 16, 2026, from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text> [In Ukrainian].
12. Verkhovna Rada of Ukraine. (1993). *On physical culture and sports* (Law № 3808-XII of December 24, 1993). Retrieved April 16, 2026, from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12> [In Ukrainian].
13. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2017). *On approval of the State target social program for the development of physical culture and sports until 2020* (Resolution № 115 of March 1, 2017). Retrieved April 16, 2026, from <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/115-2017-%D0%BF> [In Ukrainian].
14. President of Ukraine. (2016). *National strategy for health-enhancing physical activity in Ukraine until 2025 «Physical activity – healthy lifestyle – healthy nation»* (Decree № 42/2016 of February 9, 2016). Retrieved April 16, 2026, from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/42/2016#Text> [In Ukrainian].
15. President of Ukraine. (2021). *On recognition as invalid of the Decree of the President of Ukraine of February 9, 2016 № 42* (Decree № 300/2021 of July 21, 2021). Retrieved April 16, 2026, from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/300/2021#n4> [In Ukrainian].
16. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2020). *On approval of the Strategy for the development of physical culture and sports until 2028* (Resolution № 1089 of November 4, 2020). Retrieved April 16, 2026, from <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/1089-2020-%D0%BF#Text> [In Ukrainian].
17. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2021). *On approval of the Regulation on the social project «Active Parks – Locations of a Healthy Ukraine»* (Resolution № 326 of April 7, 2021). Retrieved April 16, 2026, from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/326-2021-%D0%BF#Text> [In Ukrainian].
18. Kyiv City Council. (2017). *Strategy for the development of the city of Kyiv until 2025*. Retrieved April 16, 2026, from https://dnipr-2023.kyivcity.gov.ua/files/Strategy_Kyiv2025.pdf [In Ukrainian].
19. Makashov, V. (2021). *Diialnist orhaniv mistsevoho samovriaduvannia v realizatsii prohram rozvytku ozdorovchoi rukhovoï aktyvnosti naselennia. Aspekty publichnoho upravlinnia*, 9(1), 67–74 [In Ukrainian].

Received (надійшла до редакції): 19.04.2026

Accepted (прийнята до друку): 16.05.2026

Published (опублікована): 12.06.2026